

още и това. Твърде чѣсто римските царѣове сж избирали най-силните селѣне, докарвали сж ги въ Атина и принуждали сж ги да са биятъ между себѣ си или да са борать съ дивите звѣрове, а вашите велики хора имъ сж поднасяли лаврови вѣнци. Има още. Нѣкои добри господаре сж хранили рибата съ човѣческо мѣсо, защото, по тѣхните думи, тя е ставала отъ това по-сладка. Ето какво е било вашето прошедше, ето каква е била вашата прехваленна Еллада, ето какви сж били вашите велики хора. Не хвалете са още веднашъ. . .“ А знаете ли, че въ старите времена Грция е била най-образованната държава и че днешните учени нѣмци и ингелизе никакъ не могатъ да я нахвалать? Нека я хвалать. . .

Разбира са, че и другите народи не сж били по-добри отъ грците. Римляните сж давили въ морето по нѣколко хиляди хора само за това, за да развеселятъ царьтъ си; индийците сж отсичали главата на онзи селѣнинъ, който е ималъ нещастие да са доближи до нѣкое духовно лице и да го покрие съ своята сѣнка; а единъ отъ персийските царѣове накаралъ да заколатъ синьтъ на единъ свой болѣринъ, да го опекатъ и да нахранатъ баща му съ опеченното. Грубостъта е била обща, а народьтъ е глѣдалъ на сичкото това равнодушно.

Освѣнъ евреите, сичките други народи сж са покланяли на камане, на дървета, на бикове и на други предмѣти. Но и евреите сж мислили, че богъ е сжрдитъ, мжстителенъ и лютъ. . Еврейскиятъ законъ, който проповѣда любовь камъ ближните ни, заповѣда на своите послѣдователи да ненавиждатъ своите врагове (кн. Лев. 19, 17, 18) и казва имъ : „око за око и зжбъ за зжбъ“ (Исх. 21, 24). Идо-